

kirgiškega sultana, ki je živel sredi prejšnjega stoletja — slavní pesnik je zato postal »pridvorným poetom — izvirnik z ruskim prevodom in komentarjem. V drugem zvezku nahajamo Borisovo razpravo: »Arđinskyj prihod (župnija) Kozomodemjanskago ujezda« (na iztok od Nižnjega Novgoroda ob Volgi). Do 1829. so bili prebivalci te pokrajine izključno fínsko-turški Čeremisi; še dan-današnji je malo Rusov, ker se med Čeremisi in Rusi skrajnje redko sklepajo zakoni. Krstili so se v masi bržkone med 1740.—1745. l.; paganska imena se še nahajajo do l. 1808., zdaj ni več nobenega nekrščanskega Čeremisa; a pa-ganske vraže so se dolgo držale; bogov so imeli 24, izmed njih polovico moških, polovico ženskih; bog groma jim je postal nazadnje Ilija prorok. Ruski znajo vsi, pa tudi njih čeremiščina je že zelo pomešana z ruščino. — Ašmarin naznanja svoj program za sestavljenje čuvaškega slovarja. — Končno naj še omenim izredno fini papir, lahno roza nadahnjén, ki dela vso čast daljni ka-zanjski Rusiji.

Fr. J.

»Vlast'«, češki katoliški mesečnik, ki ima v vsaki številki kak referat o slovenski književnosti — seveda prikrojen svojemu stališču — je priobčil v 4. številki XVI. l. daljši članek (str. 346.—357.) »Dvě jubileá«. (1800—1900). Lite-rarna črta. Piše Fr. Štingl.

Prvi jubilej je Prešernov, drugi Slomšekov.

V uvodu opisuje splošne literarne razmere na Slovenskem pred nastopom Prešerna. Životopis je posnet večinoma po Stritarjevi razpravi. Govori i o Anast. Grünu, Čelakovskem, »Čbelici«, Petrarki in dr. Pesmi ocenjuje dosti podrobno. Najbolj hvali »Nezakonsko mater«, o kateri citira i Levstikovo sodbo. Očita pa pesniku, da je le »Kranjec«, ter pravi, da je »Krst pri Savici« nekaka apologija krščanskega učenja o minljivosti posvetne sreče.

Sploh pa je Štinglova sodba o Prešernovih pesmih taka-le: »Mnogo slo-vanskih pesnikov in pisateljev sem čital v originalu, toda odkritosrčno moram priznati, da doslej nisem pri nobenem našel tako globokih čuvstev kakor pri pesniku Prešernu . . . Umetelnost njegovih pesmi je zamašila usta obreko-valcem slovenskega jezika; celo sovražnik je moral v spoštovanju odstopiti pred pesnikom umetnikom, kateri je s tako majhnimi sredstvi ustvaril tako vzvišeno delo.«

O njegovem značaju piše: »Imel je mehko in občutljivo srce: kipelo in gorelo je v njem liki ogenj; to je bil vir njegove nesreče, pa tudi poczije. Njegova nesreča je bila, da si ni postavil lastnega ognjišča . . . Zato ne smemo preostro soditi, če vidimo pesnika iskati za svojo žalost ne zdravila, ampak omamljajočega sredstva tam, kjer se vsaj za nekaj ur pozablja vseh bolesi.«

»Prešeren ni imel ničesar od svoje domovine, a ta je imela in ima toliko od njega! Kaj mu je dalo domoljubje? Sovraštvo, preganjanje in obrekovanje, dokler je živel, po smrti pa spomenik na grob; še doslej ni našel splošnega priznanja, občne ljubezni v celem narodu. Morda se mu to nagradi letos ob stoletnici njegovega rojstva . . .«

Čehe ta članek prav dobro informira o Prešernu. Upam, da ni poslednji; kajti »Umělecká Beseda« se je na iniciativo pisateljice G. Preissove odločila, da našega velikana dostojno proslavi. A slaviti Čehi znajo . . .

Ant. Dermota.

Slovanský přehled, ročník II. číslo 8. Jaromír Borecký je prevedel več pesmi Kettejevih in Zupančičevih pod naslovom »Z nejmladší poesie slovinské«

(z Zupančičevo sliko), prof. Ilešič pa objavil razpravo »Prešeren-Aškerc 1800 do 1900«, ki izvaja glavno misel: Prešeren 1800 znači nam »minulost a utrpeni, Aškerc 1900 budoucnost a činy . . . ideovym realismem ruským stali jsme se r. 1900 číným dilem slovanstva«. —

Dne 6. in 7. junija se bo praznovala petstoletnica (jagelonske) krakovske univerze. To bo shod učenjakov različnih strok; povabljenih je 50 univerz; naši časniki doslej menda o tej svečanosti, ki prinese Poljakom obilo znanstvenih del in publikacij, niso nič poročali, pokaj pač, saj — ni v Ljubljani univerze. — Ko Sienkiewiczzevo ime slavi ves izobraženi svet, zanima nas urednikov članek o tem vrednem vrstniku Tolstega, zlasti o njegovem znamenitem romanu: »Quo vadis.« Fr. J.

»Славянскій вѣкъ« — slowiański wick — slovanský věk — slovanski vek — slavenski vjek — slavenski vek — славянски вѣкъ —. Всеславянскій органъ. Выходитъ дважды въ мѣсяцъ. Le siècle slave. Organe biseminaire pour tous les Slaves. Das slavische Jahrhundert. Allslawische Halbmonatschrift. Вѣна. Редакторъ др. Д. Н. Вергунъ. To je naslov najnovejšega vseslovanskega časopisa, ki ga je pretekli mesec začel izdajati na Dunaju dr. D. N. Vergun. Zaglavje lista samo že naznanja in priča, da je namenjen kulturno-političnim interesom vseh Slovanov. Voditelji temu glasilu so Rusi, kar je popolnoma prav, in popolnoma odobravamo, da je ruskemu jeziku, ki ga govori najštevilnejši in najmogočnejši slovanski narod, odkazano prvenstvo. Vsi važnejši članki se bodo tiskali v ruskem jeziku, ki ga mora razumeti itak vsak izobražen Slovan. Redakcija pa bode sprejemala članke tudi v vseh drugih slovanskih narečjih, ki se bodo objavljali bodisi v originalnem jeziku ali v ruskem prevodu. Upajmo, da to novo podjetje, ustvariti za vse Slovane skupen organ, ne ostane samo poskus in da ne umrje, še predno je doživelo prvega leta. Želimo, da se list postavi na zdravo, realno podlago ter da pripomore k spoznavanju in zbliževanju slovanskih plemen... Da bi se list čim bolj razširil, natisnjeni so nekateri članki tudi v francoskem in nemškem jeziku. — I. zv., kateremu je ovitek okrasil v pestrih slovenskih barvah naš rojak, g. arhitekt J. Jager, ima sledečo vsebino: La question bosno-herzégovinienne et la Trippel-Alliance. — Die Vorposten des Slaventums im Westen. — Складчина. — Славянская летопись. — Франць Прешернь. — Изъ исторіи слав. филологіи. — Критика и библиографія. — Славянскія междуособицы. — Умерло-ли славянофилство? (od urednika Verguna.) Пѣсня о соколу. — Сербія передъ торговымъ договоромъ 1903. Slovanska lečniva zfidla. Торговля сношенія Россіи съ Австро-Венгріей. — Welche Producte haben die meisten Exportchancen nach Russland? — Объявленія. — List, ki ga priporočamo zlasti tistim rojakom, ki se učé ruskega jezika, stane na leto 10 kron. Uredništva naslov: Dunaj, VIII. Bennogasse 22.

»Slovenska Talija« — kje si? Svoj čas je izdajalo dramatično društvo v Ljubljani zbirko gledaliških iger, izvirnih in iz drugih jezikov prevedenih. To je bilo takrat, ko je bila drama pri nas veliko bolj v časti nego dandanes, ko jo hoče opera skoro popolnoma izpodrinuti. Nismo načelni nasprotniki opere,